

OBRtnIK

Glasilo Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik Poverjenišstvo za izdajo lista „Obrtnik“
Uprava: Ljubljana, Ilirska ul. 15 (Lovro Pičman).
Naročnina znaša: za celo leto . . . 30.— Din
za pol leta . . . 15.—
posamezna številka . . . 1.50

*V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!*

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik Mihelčič Ivan. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto IV.

Ljubljana, dne 8. februarja 1935.

Štev. 2

Za preroditev gospodarstva.

Z deklaracijo se je pred kratkim predstavila naša kraljevska vlada jugoslovanskemu narodu, s katero je očrtala svoj program, ki ga hoče izvesti.

Že dosedanja ukrepi kraljevske vlade in poedinah resornih gg. ministrov, ki so jih izdali za ublažitev nekaterih ostrin gospodarske krize so pri nas v najširših slojih naroda našli ugodnega odmeva ter se, rekli bi, poraja v dušah posameznikov in s tem celega naroda volja do poživljenja vsega gospodarskega in drugega življenja. Poraja se močnejši občutek po optimizmu, ki ga slehernik upravljanega od ukrepov za poživitev delavnosti skrbno v svoji duši čuva in se nehote v podzavesti stavlja na razpolago za dobrobit novi dobi, ki nam brez sumnje prihaja nasproti.

Sam predsednik kraljevske vlade je pred nekaj dnevi potom radia imel govor, v katerem je povedal v glavnem tudi smernice, po katerih se ravna vlada in se hoče ravnati v notranje in zunanje političnem pogledu pri izvajanju svojega programa.

Napovedal je notranje politično osvežitev političnega življenja, o čemer se bomo imeli priliko izraziti letošnje leto, ker bodo razpisane nove skupščinske volitve, pri katerih bo imel narod sam priliko izbirati zastopnike po svoji svobodni volji v narodno predstavništvo. Dalje je opisal problem mednarodnega položaja in situacijo, v kateri se danes vsa Evropa nahaja.

Za nas obrtnike pa so važne predvsem gospodarske smernice in ukrepi, ki jih gospodarstveniki pričakujemo od svoje vlade, v katero stavljamo polno nad, da jih bo tudi izvedla s pomočjo najširših slojev vsega naroda v poživljenje gospodarstva in delavnosti.

Davčno vprašanje, eno najaktualnejših vprašanj gospodarstvenikov, je kraljevska vlada pričela razmotrivati in je že s svojimi prvimi ukrepi pokazala, da hoče in želi sodelovanja gospodarstvenikov in da hoče obremenitve izvesti skladno dohodkom. Finančni minister je vsled tega napovedal razne davčne olajšave, ki so nujno potrebne za izboljšanje prilik, v katerih se danes naše narodno gospodarstvo nahaja in so prav pretirane davčne mere bile doslej velika ovira razmahu gospodarstva, katere so mnogo obratov prisilile do ustavitve.

Predvidena javna dela, za katera je predvidena vsota 1 milijarde dinarjev, bodo gotovo mnogo izboljšala prilike nezaposlenega delavstva, katero v prvi vrsti rabi dela ne pa milostnih podpor. Posebej

ni treba podčrtati važnost pomena javnih del, ker smo o tem že ponovno pisali.

Jugoslovanski obrtniki pazno sledimo delu nove vlade ter pričakujemo, da se bodo izdani ukrepi čimprej uveljavili, katerim pa naj slede še drugi, da se poživijo gospodarstvo v vseh panogah. Posebno pa naj slede ukrepi in odredbe, da se bodo želje in predlogi gospodarstvenikov na merodajnih mestih upoštevali drugače, ko so se doslej. Gospodarstvenikom, posebno pa obrtništvu naj se da prilika, da samo odloča v svojih institucijah in se prosto izjavi za iste, kar pa bo mogoče edinole z razpisom strogo zajamčenih tajnih volitev v gospodarske institucije. Le če se bodo želje obrtništva upoštevale drugače kot doslej, bomo verovali, da je nastala druga doba — nov čas!

Koledarčka DJO za leto 1935., ki stane 12 dinarjev in se naroča pri osrednjem DJO Ljubljana, Rimska cesta 19, še niste prejeli, storite to nemudoma, dokler je še kaj koledarčkov v zalogi.

Bata toži malega čevljarja.

Pazljivo sledimo poštenim in pravičnim borbi, katero vodijo že nekaj let naši čevljarji proti Bati za njihov lastni obstoj.

Čevljarska rokodelska obrt je ena najstarejših rokodelskih obrti in danes, posebno v naši državi številčno najmočnejša, gospodarsko pa najšibkejša stroka. Nedavno še tako cvetoča rokodelska obrt, je danes le še spomin na preteklost. V primeru z nekdanjo živahnostjo v čevljarskih delavnicah, je danes prava praznota in puščoba. Čevljarji, kateri so imeli še leta 1930. in 1931. po dva ali tri pomočnike, so danes ve-

činoma sami. Brez pomočnikov sede čevljarski mojstri v svojih delavnicah, mrkih obrazov, zatopljeni v težke misli, v negotovo bodočnost. Drugi zopet živčno strti preklinjajo tujo konkurenco.

Zadnji čas bi že bil, da se zganejo merodajni činitelji z prepotrebnimi ukrepi, da rešijo čevljarsko obrt sigurne propasti, kajti položaj domačih čevljarjev je danes resnično nevarstven, kar se da sklepati tudi iz dopisa, katerega smo prejeli, ter ga radevolje s sočustvovanjem prinašamo pod naslednjim naslovom.

Težka so pota človeškega življenja.

Znano je vsemu obrtništvu, kakor tudi ostali javnosti, na kakšnem stališču je stala svojočasno čevljarska obrt in na kakšnem stališču stoji danes. Nekaj ljudi je še, ki pa so boljše in višje osebnosti, katere za današnji obupni položaj, v katerem se domači čevljarji nahajajo, nočejo vedeti.

Predno je Bata zavzel jugoslovanski trg s svojim produktom, smo živeli čevljarji zadovoljno, našemu stanu primerno življenje. Prišel pa je čas, ko je Bata začel pošiljati mase svojih produktov na jugoslovanski trg, tedaj smo začeli opazati, da so naše eksistence v nevarnosti. V bo-

jazni za naš lastni obstoj v svoji domovini smo šli upravičeno v borbo proti Bati ter opozarjali naše merodajne činitelje na nevarnost, katera nam je pretila.

Verovali smo v naše merodajne činitelje v upanju, da nas bodo ščitili pred uničenjem naših eksistenc, katerih danes mnogi čevljarji več nimamo. Žal, bili smo varani. Kajti zgodilo se je ravno nasprotno in sicer, da se je celo dovolilo Bati ustanoviti lastne delavnice za popravila starih „škarpetov“, katerih nam poznana domača industrija ni imela nikoli. S tem je bil zadan našim eksistencam zadnji smrtni udarec.

Ples DJO v Kazini 9. februarja 1935

Vse naše upravičene borbe so zadevale v temo praznote. Uničevanje naših eksistenc je šlo preko merodajnih činiteljev, preko obrtniških institucij in preko obrtniških voditeljev v težki položaj, v katerem se domači čevljarji danes nahajamo.

Nimam namena opisovati današnjega položaja nas čevljarjev, ker bi nam itak ne bilo prav nič pomaganega.

Komaj je preteklo leto dni, odkar sem bil imenovan v neko deputacijo, katera je krenila na merodajno mesto z namenom, obrazložiti naš težki položaj. Ob tej priliki pa je bilo meni rečeno na tem merodajnem mestu, da čevljarji pretiravamo. Na taka razumevanja so naletavale naše upravičene borbe za lastni obstoj.

Z žalostnim srcem sem odhajal, v za-vesti, da so naše prošnje bob v steno in ušesa merodajnih činiteljev gluha.

Vprašal sem se, kaj sedaj? Pomagaj si sam in Bog Ti bo pomagal. Po državnih in človeških naravnih zakonih borba dalje, borba za pravico, lastni obstoj in kruh za nas in naše družine.

Ali pa je naša upravičena borba prinesla zaželjeno??? Meni nezaželjeno zatožno klop. Bata me toži po § a-10., o pobijanju nelojalne konkurence, ter zahteva 100.000.- Din odškodnine.

Dalje me Bata toži tudi po §§ 297., odst. 2. in 301., odst. 2. k. z. Prvo zaslišanje se je izvršilo na moj godovni dan, dne 29. januarja 1935 na sreskem sodišču, soba 54 v Ljubljani.

Dan razprave še ni znan. Vprašam se, kaj sedaj??? Na podlagi državljskih pravic, človeških in naravnih zakonih borba dalje, borba za pravico, lastni obstoj v svoji domovini za kruh nam, našim ženam in našim otrokom.

Franjo Kristan, čevljarški mojster, Ljubljana VII.

Op. ur. Z naglico se je raznesla med obrtništvom vest, da Bata toži domačega malega čevljarja. Spočetka nikakor nismo mogli verjeti, da li je to mogoče, da tako kapitalistično pojetje, kot je Bata, toži malega čevljarja, ki je že itak uničen. Žal, da se je vest izkazala za resnico, ter smo mogli verjeti šele, ko smo prejeli od obtoženca samega gornji dopis.

Za razpravo vlada med celokupnim obrtništvom veliko zanimanje, predvsem med našimi čevljarji, isto tudi v ostali javnosti. Vemo, da se bo dnevno časopisje zmikalo priobčitvi član-kov, kot je prednji, ker obrtniki opažamo to že dalje časa. Je pa tudi razumljivo, saj reklama tudi nekaj vrže in proti inserentom dnevno časopisje ne more nastopati. Zato pa pozivamo vse obrtništvo, da pazno sledi poteku te tožbe, ker je dolžnost nas vseh, da se skupno borimo za svoje eksistence — pa čeprav pred sodiščem.

Postopanje celjskega okrožnega odbora obrtniških združenj in Zbornice za TOI z obrtniki v gornjegrajskem srezu.

Meseca februarja leta 1934. je bil izdan na predlog Zbornice za TOI, odlok Kraljevske banske uprave v Ljubljani, katera ukinja, oziroma pridruži rokodelsko zadrugo v Ljubnem ter strokovno zadrugo oblačilnih strok v Ljubnem k rokodelski zadrugi v Mozirju. Omeniti moramo, da so si osnovali obrtniki iz Ljubnega in Gornjega grada, ko je bilo zadrugištvu še takorekoč v povojih, to je leta 1888. svojo rokodelsko zadrugo. Strokovno zadrugo oblačilnih strok pa so si obrtniki ustanovili leta 1922. Tako sta obstojali torej v Ljubnem dve Zdrugi. Imenovana odredba je na zavedno obrtništvo, rekli bi vplivala zelo porazno. Saj samo trg Ljubno z najbližjo okolico šteje nad 60 obrtnikov različnih strok. V okoliš teh dveh združenj pa so spadale še občine Gornji grad, Bočna, Nova Štifta, Luče in Solčava. Obrtništvo je proti odloku Kraljevske banske uprave takoj vložilo priziv, katerega je podpisalo 2/3 članov. Ta priziv pa je Kraljevska banska uprava na predlog Zbornice za TOI zavrnila, dne 9. junija 1934., upr. št. VIII. No. 775/3.

Ker sta bila s to odločbo kršena §§ 364. in 365. zakona o obrtih, se je imenovalo obrtništvo naknadno pritožilo na upravno sodišče v Celju dne 10. VII. 1934. Ker pritožba na upravno sodišče po mnenju Zbornice ni imela odločilne moči, je bil sklican v Mozirju občni zbor, ki ga je sklicala Zdruga rokodelskih mojstrov v Mozirju ter pritegnila obrtnike celega sreza. Zborovanja se je udeležilo 84 obrtnikov. Glavna točka je bila seveda volitev uprave in nadzorstva. Za listo Mozirje je glasovalo 22 članov, za listo Ljubno pa 54 članov, drugi so se glasovanja vzdržali. Zapisnik občnega zbora je bil overovateljem predložen v podpis šele po 14 dneh. Zapisnik je bil narejen na okrožnem odboru v Celju in se je tam tudi vsilila ena točka dnevnega reda, in sicer sprememba pravil, kar pa ni bilo na dnevnem redu in se tudi ni obravnavalo na zborovanju. Razume se, da overovatelja zapisnika nista podpisala. Na občnem zboru v Mozirju je večina obrtnišva zahtevala, da se vrši v teku 2 mesecev izredni občni zbor v Radmirju z edino točko dnevnega reda „Glasovanje, kje naj bo sedež združenja“.

Občni zbor se je vršil 21. X. 1934. Temu občnemu zboru sta prisostvovala tudi: g. Žabkar, kot zastopnik O. o. iz Celja ter g. dr. Koče, kot zastopnik Zbornice za TOI. Ker ni bilo ob določeni uri zadostno število članov se je občni zbor vršil eno uro pozneje. Pri prvi točki se je čital zapisnik zadnjega občnega zbora, Ker pa je bilo overovatelju znano, da je bila ena točka dnevnega reda podtaknjena, in sicer sprememba pravil, je prosil, naj se zapisnik čita glasno ter razločno. Nato je g. dr. Koče nastopil ter opozarjal, da nimajo člani pravice do pripomb ter s tem dal povod nadaljnjim debatam ter prerekanjem. Ponovno je opozarjal, da je on nadzorni organ, da on poljubno da besedo in jo odvzame.

Po prečitaniu zapisnika se je razvila debata, kako je prišla točka, sprememba pravil, v zapisnik in da člani tega ne dopuste. Potem se je obrtništvo sporočilo, da je Zbornica za TOI potrdila

listo upravnega odbora za Mozirje ter večinsko listo za Ljubno odklonila.

Dovolj dobro čutimo, da vihti Zbornica za TOI bič nad Ljubenskimi obrtniki, kakor se je izjavil neki gospod na prvodecemberski proslavi v Ljubnem, češ, da je njemu to dobro znano od zbornice, zakaj pa ste tako odločno glasovali za ločeno zbornico. Poglejte na Rokodelsko zadrugo v Mozirju, ki je glasovala za skupno zbornico pa uživa sedaj vso podporo oblasti.

Po poročilu g. dr. Koceta pa so bila pravila Rokodelske združbe v Mozirju kljub temu potrjena. Ko pa je prišla na dnevni red točka, kje naj bo sedež združenja, se je razvila zopet ostra debata. Zastojni so obrtniki iz Ljubnega dokazovali, da je središče sreza Ljubno ter najmočnejši gospodarski trg. G. dr. Koče ni dopustil, da bi prišlo do glasovanja ter je zborovanje prekinil, tako da se dnevni red ni izčrpal. Naglašal je, da bo oblast že sama določila sedež, oziroma ga je že, večina pa tu ne igra nobene vloge.

Vsi obrtniki so se razburjeni razšli, poudarjajoč, da se je treba bolj temeljito organizirati.

Zato smo se obrnili na Osrednje društvo jugoslovanskih obrtnikov, da nam da pristanek za ustanovitev podružnice, kar nam je radevolje ugodilo. Pripravljalni odbor je storil vse potrebno in se je podružnica že ustanovila.

Večina obrtnikov gornjegrajskega sreza.

Op. ur. Iz prednjega se razvidi, kako se postopa z obrtništvom. Pripominjamo, da je preko 50 obrtnikov prič temu zboru, ki morejo vse te stvari tudi, če treba, pred sodiščem potrditi, pa tudi to, da se je nekdo potkal na prsa ter izjavil: Jaz sem danes v osebi sreskega načelnika in se ne bojim nikogar.

Vprašanje obrtnega doma v Celju.

V Celju, Gledališka ul. 2 stoji stavba, na kateri je z belimi črkami napisano „Obrtni dom“. Ta stavba je po zaslugi neke male klike obrtnikov v Celju prešla v last Zbornice za TOI v Ljubljani ter že dolgo ne služi svojemu namenu. Saj nima prostora v njej obrtništvo, ne vajeništvo, tako ne za zborovanja ali predavanja, kakor ne za godbene ali pevске vaje. Tudi zadnjemu obrtniku se je odpovedalo prostore v njem in to radi tega, ker noče skozi drn in strn v omenjeno kliko. Da pa bode obrtništvo zvedelo, s kakimi sredstvi se je ta dom postavil, naj navedemo sledeče:

V avgustu l. 1921. je nakazalo ministerstvo za socialno politiko v Beogradu Din 10.000.— in 16. februarja 1922. leta Din 300.000. Skupaj torej Din 310.000. Ta denar je prevzel in naložil pri Obrtno-kreditni zadrugi v Celju g. komisar Založnik z vednostjo pok. g. I. Rebeka ter g. Vinka Kukovca. Za upravljanje tega denarja se je določil kuratorij, v katerega se je poklicalo na željo takratnega ministra tudi mene. Kmalu pa sem

opazil, da sem bil tu zelo nezaželen. Saj se me ni podrobno o tem premoženju informiralo. Vendar pa sem z budnim očesom zasledoval razvoj teh dogodkov in ker se me ni o tekočem upravljanju redno obveščalo, sem se čutil primorane zahtevati, sejo kuratorija pri kateri naj se predloži natančen obračun. Zgodilo se je to 12. 9. 1923. Nato pa sem dobil od obrtno pospeševalnega urada, ekspozitura Celje, dopis datiran s 19. 9. 1923, v katerem se me obvešča, da se bo moji želji tekom 14 dni ugodilo. Sklicana je bila res seja 3. X. 1923., pri kateri se mi je pojasnilo, da je bil fond nakazan od ministerstva za socialno politiko v skupnem znesku Din 310.000 Din v svrhu zaščite mladosti. K tej svoti je še en znesek podpore Din 396.50, obresti do takrat pa so znašale 22.406. Skupaj torej Din 332.802.50. Kakor je iz vsega tega razvidno je bil ves ta fond nakazan za zaščito obrtniške mladine. Vse to in še več se lahko razvidi iz zapisnikov, ki se nahajajo v moji posesti. Omenjena hiša je bila kupljena in adaptirana za obrtni dom iz navedenega fonda ter po zaslugi one klike prodana zbornici za TOI v Ljubljani.

Značilno je pri tem, da je ustanovilo DJO v Celju mladinski odsek, kjer se vezbajo njega člani v godbi, petju i. t. d. Mladinski odsek šteje že sedaj nad 100 članov ter je primoran prositi za razne vaje, prostore v tukajšnjih šolah, med tem, ko stoji prostori v omenjenem Obrtnem domu prazni in niso omenjenemu društvu dosegljivi. Vprašanje nastaja tu, ali je prav, da nima obrtniška mladina prostorov za svoje delovanje v Obrtnem domu, ki je bil postavljen iz javnih sredstev ravno za mladino? Gotovo je na mestu, da poseže v to zadevo ministerstvo socialne politike ter ustvari iz tega doma vajeniški dom, za katerega je svoječasno votiralo fond v ta namen.

Ivan Bizjak, Celje.

Okrožni odbor obrtnih združenj proti združbam!

Kaj vse si dovoljuje vodstvo celjskega Okrožnega odbora obrtnih združenj, dokazuje sledeči slučaj:

Združba krojačev in krojačice v Celju je že dalj časa trn v peti okrožnemu odboru in to le radi tega, ker so člani iste soglasno glasovali za samostojno obrtno zbornico ter so si dovolili izjaviti, da je Okrožni odbor nepotreben. Da se proti taki združbi mora iskati sredstev za povod nastopati proti njej, je umljivo. Tako so prejeli člani uprave in nadzornega odbora od zbornice TOI v Ljubljani, preko Okrožnega odbora v Celju dne 27. XI. 1934 sledeči dopis:

„Okrožnemu odboru obrtniških združenj v Celju.“

Proti poslovanju združenja krojaških mojstrov in krojačice v Celju je prejela zbornica že ponovne pritožbe, tako v pogledu poslovanja pri pomočniških izpitih, kakor glede internega poslovanja. Zbornica naroča Okrožnemu odboru, da izvrši točen pregled vsega poslovanja ter o izvršenem pregledu poda svoje poročilo, da bo mogla zbornica o stvari poročati Kraljevski banski upravi.

Revizija se je izvršila po tajniku Okrožnega odbora, ki pa na žalost ni mogel ugotoviti nobenih bistvenih napak.

Interesantno je, kako se je iskalo in napravljalo pritožbe pri zbornici. Neki krojaški mojster je zakulisno zvedel, da ni bila neka učenka pravilno prijavljena. Bilo mu je namreč natvezano, da je bila sprejeta samo na eno leto učnja. Dotični je to javil tajniku Okrožnega odbora, kateri je z velikim veseljem hitro sestavil pritožbo in jo poslal zbornici. Da bi se pa zbornici dokazalo še večja nesoglasja med krojaškimi mojstri v Celju na umeten način, je značilno, da se je sestel damski odsek, katerega sklicanje je povzročila tajnikova interna prijateljica ter tudi stavila razne neizvedljive zahteve na upravni odbor združenja, ki jih seveda isti in mogel upoštevati. To je bil drugi povod za pritožbo na zbornico.

Značilno je, da so bile pri dotičnem sestanku od petih, le tri navzoče članice ter se je od teh še ena omejila samo na opazovanje. Na zbornico so šle štiri slične pritožbe, katerih vsebino pa se nam ni sporočilo.

Tajnik združenja krojačev in krojačice v Celju je prišel v nasprotje z upravo in nadzornim odborom, ker je zakrivil več nekorektnosti ter je sam službo odpovedal. To pa očitno ni ljubo tajniku in predsedniku Okrožnega odbora, katera sta poslala na tajnika dopis, v katerem mu naročata, da naj ne odda ničesar iz rok upravnemu odboru ter se sklicujeta celo na to, da ima spremembo tajnika pravico le občni zbor. Predvsem je to predzna žalitev združbenega odbora, ki mora biti vendar delokrog odbora združb omenjenima podpisnikoma znan. Drugič pa je to predzrna poseganje v pravice odbora. Jasno je, da odbor takih stvari ne more dopuščati. Jasno pa je tudi, da so to nevzdržne razmere, katerim se mora narediti konec.

Obrtniki pa lahko iz tega razvidijo, da Okrožni odbori pomenijo le zmedo za obrtniške združbe.

Veličasten ustanovni občni zbor podružnice DJO za srez Gornji grad v Ljubnem.

Pokret društva jugoslovanskih obrtnikov za dravsko banovino se nenehoma širi med našim obrtništvom. V vseh krajih, kjer še ne obstoje edinice DJO se snujejo pripravljalni odbori za ustanovitev novih edinic. Na čela novih edinic in pripravljalnih odborov stopajo preizkušeni obrtniški borci in ugledni obrtniki, kateri so bili vedno v vrstah vodij obrtništva dravske banovine.

Razmere zadnjega časa so obrtništvo same prepričale o potrebi po skupnosti in sodelovanju obrtništva tako v dravski banovini, kakor v vsej državi. To sodelovanje v skupni povezanosti prostovoljnih obrtniških organizacij pod okriljem DJO in preko te danes najmočnejše prostovoljne obrtniške organizacije do vrhovnih odločujočih obrtniških organizacij v naši državi.

Tudi obrtništvo v Gornji Savinjski dolini je bilo že iz vsega početka na čelu odločnih tovarišev za pokret, ki ga danes zastopa DJO. Razne ovire in zapreke s strani nasprotnikov našega pokreta pri delovanju prisilnih obrtniških organizacij, so obrtništvo tudi v Gornjegrajskem srezu zdramile, da se je postavilo v bran svojih interesov, ki jih pisani in veljavni državni zakoni obrtništvu predvidevajo.

Obrtništvo se je v borbi proti nepravici samo prepričalo, da ne more biti kos neprijateljem, ki se navidezno nazivajo prijatelji obrtništva. To je posebno občutilo v svojih prisilnih organizacijah, v katerih je bilo dosledno zapostavljeno.

Dokaz odporu proti nasiljem, ki se gode, je bil tudi impozantni zbor — ustanovni občni zbor podružnice DJO za srez Gornjigrad v Ljubnem.

Priljubljeni odbor pod vodstvom krojaškega mojstra tov. Fludernika Matije je pripravil vse potrebno za ustanovitev podružnice. Oblast je potrdila pravila ter se je vršil ustanovni občni zbor v soboto, na praznik Svečnice 2. II. t. l. v Ljubnem. Udeležba na zboru je bila nad

vsako pričakovanje, saj se je udeležilo ustanovitve te najmlajše edinice DJO, ki je 26 po številu nad 150 obrtnikov in obrtnic. Osrednje DJO v Ljubljani je zastopal podpredsednik tov. Šimenc Ivan, podružnico v Celju tov. Bizjak Ivan.

Tov. Fludernik je kot predsednik pripravljalnega odbora otvoril s pozdravom na navzoče ustanovni občni zbor in pozdravil vse navzoče, posebej pa odposlanca, nakar je orisal namen in pomen DJO ter vzrok potrebe po ustanovitvi podružnice v Gornjegrajskem srezu.

Sledila sta govora in pozdravi tov. Šimenc I. iz Ljubljane in Bizjaka I. iz Celja, katera sta žela za svoja izvajanja splošna in bučna odobravanja. Po soglasnem sprejetju pravil so sledile volitve, pri katerih je bil izvoljen odbor, na čelu s tov. Lesjak Maksom. V odboru so zastopani vsi kraji sreza in vse glavne stroke. Po določitvi članarine in ustanovnine se je razvila splošna debata, v katero je obrtništvo živo posegalo, navzoči zastopniki pa so podali na vsako vprašanje izčrpno poročilo in pojasnilo.

Po štiriurnem stvarnem obrtniškem razpravljanju, čemur je navzoče obrtništvo pazno sledilo in kompaktno vztrajalo do konca, se je predsedujoči zahvalil vsem za udeležbo in vztrajanje, posebno pa odposlancema in zaključil občni zbor s pozivom, da se obrtništvo oklene te nove organizacije in sodeluje dalje pri ustanovitvi drugih v sosednjih krajih.

Ta občni zbor je dokaz žive potrebe take organizacije, kot je DJO, zato se je obrtništvo tudi vedno bolj oklepa, ker edinole močni, strnjeni in povezani moremo pričakovati uspehov, kot nam gredo. Dokaz tega gibanja naj bi tudi upoštevali naši narodni zastopniki, za srez Gornji grad pa še posebej g. narodni poslanec Rasto Pustoslemšek iz Ljubljane, kateri se lahko po tem uspelem zboru prepriča in bo imel še tudi priliko v drugih krajih svojega sreza videti, kako obrtništvo misli, želi in čuti.

Nova postojanka DJO v Ribnici.

V nedeljo, dne 27. januarja se je vršil ustanovni občni zbor podružnice DJO v Ribnici na Dolenjskem v prostorih deške osnovne šole, ki se ga je udeležilo številno ribniško in okoliško obrtništvo.

Predsednik pripravljalnega odbora tovariš Čampa je otvoril ob 14. uri ustanovni občni zbor ter pozdravil navzočega predsednika O.-DJO tov. Pičmana iz Ljubljane ter upravitelja šole g. Kmet Hermana ter v jedrnatih besedah orisal pomen ustanovitve DJO v Ribnici in težkosti, s katerimi je bila zvezana ta ustanovitev. Dalje je poudaril pomen DJO za obrtništvo v Ribnici, kakor za celokupno obrtništvo, vesleč se, da se mu je posrečilo s pomočjo tov. Šmalca doseči ustanovitev podružnice v Ribnici.

Obširno poročilo pripravljalnega odbora je podal tajnik tov. Šmalc A., kate-rega so vsi navzoči vzeli z odobravanjem na znanje.

Tov. Pičman je obrazložil pomen organizacije DJO, o splošnih ciljih in nalogah, ki jih ima, ter naglasil, da DJO ne bo odnehalo preje, dokler ne pribori obrtništvu pravic, ki mu gredo.

Pri volitvah odbora so se obrtniki soglasno zedinili ter je bil izvoljen za predsednika tov. Starc Ignacij, za podpredsednika Bregar Ivan, za tajnika Šmalc Anton, za blagajnika Češarek Franjo in drugi.

Ob zaključku se je razvila živahna debata, v katero so posegli številni obrtniki, kakor tudi navzoči šolski upravitelj gospod Kmet, ki je navzoče obrtništvo toplo pozdravil, ugotavljajoč potrebo podružnice DJO v Ribnici, kakor tudi je izrazil veselje zlasti nad obrtniško disciplino, ki jo je videl na zboru ter želel novi edinici mnogo uspeha, nakar je bil občni zbor zaključen. Podružnica DJO v Ribnici je 25 izmed edinic DJO.

Ali ste že poravnali naročnino?

Obrtništvo za svojo socijalno institucijo!

Ustanovitev zadrage „Dom jugoslovanskih obrtnikov“ reg. z. z. o. z. in nakup planinskega posestva za izlete in odpočitek obrtništva.

Pod okriljem ljubljanske podružnice DJO se je že pred pol letom ustanovil poseben odsek, ki je imel nalogo, da se bavi z nakupom primerne zemljišča za zgradbo obrtniškega doma za počitek članov in njih svojcev. Ta odsek je obstojal, kot pripravljalni odbor za zgradbo obrtniškega počitniškega doma ter je bila njegova naloga najti primerno zemljišče za zgradbo tega doma ali nakup že obstoječega posestva. To se je odboru tudi posrečilo ter je zato občni zbor zadrage, ki je bila v ta namen ustanovljena dne 26. januarja 1935, kupil posestvo na Govejku „Gonteh“ nad Medvodami. Posestvo je arondirano, 67 johov z obstoječo hišo in gospodarskimi poslopji.

Na občnem zboru, ki mu je prisostvovalo okrog 30 že pristopivših članov zadrage se je sklenilo, da ima zadruga ime „Dom jugoslovanskih obrtnikov“. Namen zadrage je, da gradi v svrhu odmora in okrepčila svojih članov in njih rodbin počitniške in izletniške domove, kopališke naprave, planinske kočice in zavetišča ter jih upravlja, da prireja počitniške kolonije, skupne izlete in potovanja svojih članov in njih rodbin, itd. itd.

Odbor — načelstvo zadrage je dobilo na občnem zboru vsa pooblastila, da potrebno izvrši na posestvu in restavrira obstoječe prostore, da bodo odgovarjali namenom. Priporočamo obrtništvo, da pristopa v to prvo obrtniško socijalno zadrugo. Vse informacije se dobe pri načelniku zadrage tov. Martin Mucu, krojaškemu mojstru, Gradišče 13 v Ljubljani, ali v pisarni DJO, Rimska c. 19.

IZ UPRAVE.

Naročniki pazite! Današnji številki prilagamo položnico in prosimo vse, da nemudoma ali v najkrajšem času izvolijo nakazati naročnino za tekoče leto. Oni pa, ki niso naročnine še za preje poravnali naj isto izvolijo nakazati. Naš list se izdružuje izključno z naročnino, kar blagovolite cenjeni naročniki upoštevati. Ne zavrzite položnic, temveč jih takoj izpolnite in nakazite naročnino.

Obrtniško pismo z Dolenjske.

Iz Strug na Dolenjskem nam je poslal obrtnik — naročnik našega lista, pismo, ki ga v naslednjem prinašamo.

Dovolite mi, g. urednik, da Vam predložim nekatere težave s katerimi se borimo tukajšnji obrtniki, o katerih pa Vaš list niti O. V. ne poroča, dasiravno je ogrožena eksistenca malih najštevilnejših obrtnikov na deželi. Moj klic je klic najbednejših in najsiromašnejših podeželskih obrtnikov, za katere se ne briga živa duša. O tem se zelo malo piše, prizadet pa je najbolj beden in reven obrtnik, ki si ne zna in ne ve pomagati, ker se nihče ne briga zanj, razen ob času volitev. V imenu teh številnih revežev Vam kličem: Pomagajte nam!

Najtežje breme podeželskega obrtništva so davki, ki najtežje zadevajo prav podeželskega obrtnika, ki je večinoma brez dela in zaslužka. Pridobitina in zgradarina najhujše prizadevata, ker sta pavšalirani ter se ta davek mora plačati ne glede na to ali je obrtnik kaj delal in kaj zaslužil. Pa čeprav je delal samo en mesec ali več ni nobene razlike. Zgradarino plača tisti, ki ima hišo na najbolj prometnem kraju, kot oni, ki je oddaljen od človeških bivališč, kje na samoti. Za predpis ni nobene razlike, naj je lesena bajta ali udobna palača. Zakaj ne plačuje kmet zgradarino, ki ima od svojega stanovanja isti, če ne še večji užitek nego obrtnik, ki mu služi stanovanje prav mnogokrat tudi za delavnico. Odgovor je lahek. Zato ker ima kmet svoje zastopnike povsod, dočim obrtnika ne ščiti nihče. Nimamo nikogar, ki bi za nas povzdignil svoj glas, ki bi nas ščitil. Imamo sicer obrtno in trgovsko zbornico, toda,

Kreditno društvo Mestne hranilnice ljubljanske

dovoljuje posojila na menice in kredite v tekočem računu vsem kredita zmožnim osebam in tverdkam

toda, da več ne govorim. Ta bi lahko storila mnogo več!

Druga, še težja, nadloga podeželskega obrtnika so **dolgovi**. Vsled gospodarskega stanja, ki vlada v državi že več let je naš obrtnik, ki je večinoma odvisen od zaslužka kmeta, zadolžen in prezadolžen. Najbolj žalostno je to, da je kmet zaščiten, obrtnik ni, dočim more in sme če hoče kmet in vsakdo po mili volji preganjati obrtnika, ga spraviti in pognati na boben in beraško palico, pa ne more obrtnik prav ničesar ukreniti, da bi dobil težko zaslužen denar ozir. zaslužek, na katerega je čakal kmet lahko že več let, ker kmet je zaščiten, obrtnik pa ni. Nastane vprašanje, kako je to mogoče, da je zaščiten samo en stan? Ali ni to velika krivica, katero težko prenaša naš podeželski obrtnik, ki je vendar tesno spojen z kmetijskim stanom, pa vendar še veliko težje prenaša krizo nego kmet. Kmet si vsaj za živež pridela, česar rabi, obrtnik pa navadno ne more, zasluži ne, pridela ne, živeti pa mora sebe in številno družino.

Vsi tisti, ki govorijo in pišejo, da je zaščita obrtniku v škodo, kakor tudi kmetu so v zmoti, ker ne poznajo razmer podeželskega obrtnika in tudi ne kmeta; se jim predobro godi, zato tako pišejo. Res je, da ni kmetška zaščita prinesla kmetu onega, kar si je želel. Nemogoče je plačati dolg v 12 letih pa naj bo kmet ali obrtnik. Če bi bil dolg odplačljiv v več letih in bi dolg prevzela država, bi mogla s finančno pomočjo tudi regulirati odplačilo dolgov bi bilo zelo pomagano ter bi se dobre posledice takoj pokazale, veselje do dela bi zopet prišlo, gospodarstvo pa bi se poživilo. Zato je predlog, ki ga je vložil še pred Božičem poslanec Joahim Kunjadic prav idealen in bi ga morali podpreti vsi časopisi, ki so resni prijatelji obrtnika in kmeta, pa niti ne pišejo o njem. Kajti vsaka druga rešitev zaščite in pomoči obrtniku je prazna in zanič. To vemo mi, ki živimo in delamo že pol stoletja med bednimi obrtniki in kmeti na deželi. Tu bi morala povzdigniti svoj glas obrtna zbornica.

Tretje vprašanje je **pridobnina**, ki seka globoko v meso malega obrtnika. To spada sicer v prvo poglavje. Novelizacija pridobnine se je, kakor znano, izvršila v škodo obrtnika. Velika večina obrtnikov plača veliko več nego preje, čeprav je s številkami dokazano, da je promet preko dveh let padel preko 50 odstotkov. V naši občini je samo eden, ki plača po novem manj nego preje. Drugi pa najsibodo že trgovci ali mali obrtniki plačajo mnogo več. Zlasti je pavšaliranje pridobnine udarec za malega podeželskega obrtnika, ki plača do 200% in še več višje davke kakor preje.

V občini Struge so vsled tega vsi strašno prizadeti. Pri čevljarji zadruzi v Ribnici, kjer je včlanjenih okrog 100 članov ni niti enega, ki bi plačal manj kot preje. Vsi plačajo več. Pravtako je pri drugih. Pavšalizacija je postala najtežje breme, zato jo moramo odklanjati z vso vehemenco. Krivična je zato, ker je treba plačati davke če delamo en dan v letu, en mesec ali pa celo leto. Tudi jaz sem med pavšalisti, pa moram plačati višje davke kakor preje. Če bom uspel pred reklamacijskim odborom — ne vem, čeprav imam tehtno utemeljeno pritožbo.

Tako vidite g. urednik, kaj je pavšal — kakšno strašno breme za nas male podeželske obrtnike, za katere je preje ocenil dohodke davčni odbor, ki je po dejanskem položaju ocenil dohodke, česar pa danes pavšal ne pozna.

Zato naši obrtniki odlagajo obrtne liste, godrnjajo zlasti čez tiste, ki so imeli pri tem besedo.

Znižanje obrestne mere pri Zanatski banki Kraljevine Jugoslavije. Zanatska banka je znižala z ozirom na uredbo o znižanju obrestne mere z dne 1. februarja t. l. obrestno mero sledeče. Dolžniki poedinici plačajo 10%, obrtniške zadruge 8%. Obrestuje nevezane vloge 4%, 4½% za vloge z odpovedjo na 3 mesece in 5% na vloge z odpovedjo na 6 mesecev.

pa niso ničesar storili. Kje je bila obrtna zbornica takrat, da tega ni videla; kje so bili naši poslanci takrat, ko se je ta davek uveljavljal, kajti „Slovenec“ z dne 22. XI. 1934. pa piše na strani 2, da jih niti v zbornici ni bilo.

Zakaj mi g. urednik ničesar ne pišete v Vašem cenjenem listu o tem, zakaj si ne upate tega javno ožigosati in napisati izjavo finančnega ministra, kakor jo je prinesel zgoraj omenjeni list. Zakaj molčite, ko je treba govoriti. Moram reči, da je Vaš list veliko bolj zanimiv, njegov konkurent. Toda pišete še več o najtežjih problemih, ki so gotovo davki in predvsem pridobnina (pavšal) in zgradarina ter zaščita obrtnika, to so najbolj aktualna in najbolj pereča vprašanja. Pišete o tem, ker s tem boste storili najbolj koristno delo, s tem si boste pridobili hvaležnost in naklonjenost najširši plasti, zlasti malih obrtnikov. S tem si boste pridobili največ prijateljev.

Pustite šušmarstvo, ki ga je rodila gospodarska kriza in posvetite predale lista bolj prednim vprašanjem, ki so najbolj aktualna. Šušmarstvo se ne da zatreti samo z orožniki. Treba bo tudi še kaj drugega. Morda vseh težkoč in krivic povsod ne čutijo tako, kakor pri nas. Težko, bridko to čutimo in še težje prenašamo.

Naj bi ne bile te besede glas vpiljočega v puščavi, kakor je bil moj govor na protestnem shodu v Ribnici dne 12. IX. 1934. in moj dopis v „Slovenec“ dne 19. dec. pod „Pavšalirana pridobnina za male obrtnike“, kamor je prišel zelo skrčen in popravljen.

G. urednik! Ni moj namen, da priobčite ta dopis v celoti, prosim le, da o teh vprašanjih več govorite in pišete, ne samo v eni številki temveč večkrat, in kje na skritem kraju, temveč na čelu lista priobčite te obupne klice malih podeželskih obrtnikov, ker pišem prav iz srca vseh revežev. Po potrebi dopolnite in popravite, v tem Vas prijateljsko pozdravljam.

Op. ur. Prinašamo prednji članek z malimi izpremembami v celoti, ker radi ustrezemo želji naročnikov v kolikor nam dopušča prostor, da se čitatelji prepričajo v kakšnem obupnem položaju se danes obrtništvo nahaja.

Obrtniški popotnik pripoveduje.

Matematika pa taka!

Zadnjič sem bil v neki sobi in sedel na mehki zofi. Čakal sem, kot pač čakamo običajno obrtniki kadar gremo iskat svojih pravic. V sobi je bilo toplo, da sem v mehki zofi kaj kmalu zadremal. V takem položaju sem občutil v ušesu neko brnenje. Začutil sem prasketanje, brnenje telefona in drugo. Nekaj pa je bilo podobno kakor, da se nekdo; bil je menda neki doktor, ki je obrtnikom baje zelo naklonjen muči z matematiko in je zatrjeval nekemu obrtniku, ki je sicer gostilničar, da mu nikakor ne gre skupaj, da bi imela Društva jugoslovanskih obrtnikov — podružnice — ta nesnaga — naši nasprotniki; kot je dejal resnično preko 20 svojih organizacij. Pa to še ni vse; dejal je da ima vsaka podružnica kvečjemu kakih 15 članov, nekatere pa še odbora ne morejo skupaj spraviti, ker imajo premalo članov, in da je vsega članstva DJO kvečjemu po njegovi (skisani seveda) matematiki največ 300. Pristavil je še, da so jih le prazna usta teh obrtnikov, pokazati pa nimajo ničesar. Tako je tekel pogovor naprej, njegov vnet poslušalec pa se je vsemu temu sproti klanjal in priklanjaj, vse tiho poslušal in na kraju dejal: „Bo že res tako g. doktor, saj vi vse veste, ker ste zelo učen mož in obrtniško politiko, po Vaše prav dobro razumete.“ Ta pogovor sem precej razločno slišal, bilo pa je še dosti govorjeno, ker imam slabe izkušnje naj bo zaenkrat dosti, drugo kar sem še slišal bom pa ob priliki povedal.

Jaz sem se tudi matematike učil in sem mislil, da bom enkrat dr. pa sem pošteno zdrknul

in sem obr. Vsekakor pa vem, da se je g. dr. matematike manj učil, kot jaz, ki sicer nimam toliko vpogleda v obrtništvo, vendar pa matematiko bolj znam, čeprav nisem tako učen.

Potujem tudi, ker nimam dnevnice. Obiskat sem šel pred kratkim bolno zlahto, ki bi se tudi brez mene ob nešteti zdravih vrelcih lahko pozdravila. Ob poti me je poščegetalo po ušesih pa sem čul zopet slične besede, kot sem že goraj povedal. Pogledal sem skozi odprto okno, od kjer je glas prihajal in videl, da zmrzuje par ljudi okrog mize, ki so od mraza in dolgočasnja zdehali. Na kraju mize je stal okrogel močje, ki sem ga že parkrat srečal na mojih potovanjih. Zdelo se mi je, da ta govori po naročilu onega dr. in je tudi matematiko razlagal, čisto po svoje. Ob zaključku govora je zbrano omizje ostro posvaril, češ, če Vas bo tako malo, me ne boste videli nikoli več. Pa se je oglašil nato očanec in dejal; saj nas je včasih bilo veliko, ampak odkar je ta presneti DJO, pri nas ne pomagajo tudi nobeni vrelci več, proti tej bolezni. Ko sem se napotil proti domu, sem naletel na sopotnika, ki je bil mojega stanu in mu razlagal doživljaje in matematiko. Odvrnil mi je če jih je bilo pri vrelcih samo deset, tedaj se ne čudi prijatelj, če jih je bilo pod mrzlimi planinami od prejšnjih 150 samo 5 in še ti le tradicijo nosijo.

G. urednik še nekaj stvari imam, da bi Vam jih zaupal; toda opreznost, povedal Vam bom raje na ušesa. Bojim se namreč zamere in to ni majhna stvar. Pa pozdravljeni!

Davki.

Rok za vložitev davčnih prijav podaljšan. Davčni oddelek finančnega ministrstva je odredil, da se redni rok za davčne prijave o pridobnini podaljša za 15 dni, t. j. do 15. februarja. V zvezi s to odredbo se podaljšajo tudi vsi drugi roki, ki so določeni v zvezi z odmero pridobnine.

Opozorjamo obrtnike, ki niso že v teku januarja vložili prijav, da to v svojem lastnem interesu store do 15. t. m.

Občni zbori.

Laško. Občni zbor podružnice DJO v Laškem se vrši v nedeljo, dne 17. februarja, ob 9. uri dopoldne v lovski sobi hotela „Henke“ z običajnim dnevnim redom.

Kot kronisti beležimo, da se je vršil 20. januarja 1935. občni zbor Obrtnega društva v Laškem, kateremu je prisostvovalo rec. in piši 11 oseb, vstevši pomočnike in delegata centrale — brez komentarja.

Bled. Občni zbor podružnice DJO, se vrši v nedeljo, dne 10. februarja, ob 2. uri popoldne v prostorih osnovne šole na Bledu.

Polovična vožnja za obisk obrtniške razstave v Celju. Razstavni odbor za prireditve obrtniške razstave v Celju je prejel od ministrstva železnice odobren 50% popust za znižano vožnjo po železnici za obiskovalce obrtniške razstave, ki se bo vršila letos v Celju.

Vrhnika. Podružnica DJO priredi v nedeljo, dne 17. februarja ob 7. uri zvečer v prostorih „Pri Črnem Orlu“ — Cankarjev trg Obrtniški družabni večer s plesom v korist namenov društva.

Tiskovni sklad.

Darovali so za tiskovni sklad podružnica DJO Medvode 200.— Din, podružnica DJO Bled 200.— Din, podružnica Ljubljana-mesto 150.— Din, Knjigarna J. Krajc, Novo mesto 50.— Din, skupaj 600.— Din. Vsem darovalcem iskrena hvala, ostali obrtniki in prijatelji obrtništva ter vodstva podružnic, posnemajte in se spominajte svojega lista ob vsaki priliki, osobito pa ob priliki prireditve občnih zborov, sestankov in slično.

Naročajte pri upravi „Obrtnika“ bloke po 1.— Din in jih razpečujte.

Kdor ima že blok razprodan, naj nemudoma nakaže gotovino in naroči drug blok.

Dobave in licitacije.

Dobava mesa. Dne 16. februarja t. l. se bo vršila pri Komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani javna ustmena licitacija za dobavo mesa za čas od 1. aprila do 30. septembra t. l. (Pogoji so na vpogled pri isti komandi).

Oddaja mesta dipl. elektrotehnika se bo vršila potom pismenih ponudb, katere je vložiti do 1. marca t. l. pri Komandi dravske divizijske oblasti, inženjerski oddelek v Ljubljani.

Tiskali J. Blasnik naasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.

Obrtniki!

Vlagajte svoje prihranke v

ZANATSKO BANKO,

ker s tem pomagata onim obrtnikom, ki jim je potrebno posojilo in koristite gospodarstvu Vašega stanu.

V vseh denarno-poslovnih zadevah se z zaupanjem obračajte na podružnico Zanatske banke Kraljevine Jugoslavije v Ljubljani.